

VVOG SYMPOSIUM

WAAROM KIEZEN VOOR GROENE GEMEENTEN?

De Vereniging voor Openbaar Groen (VVOG) organiseerde op 20 september ll. in Gent een symposium over 'Kiezen voor groene gemeenten en de natuurvoordelen van openbaar groen'.

Kiezen voor groene gemeenten

Jos De Wael, secretaris-diensthoofd van VVOG opende het symposium met de stelling dat het meer en meer duidelijk wordt dat de aanwezigheid van groen in onze woonomgeving van cruciaal belang is voor de (be)leefbaarheid ervan. Stilaan groeit ook het besef dat we de natuur in het algemeen en de groene ruimten in onze nabije woonomgeving in het bijzonder niet vrijblijvend kunnen benaderen. De ecosystemen rondom ons zijn leveranciers van allerlei voordelen die we niet langer mogen en kunnen onderschatten.

Nieuwe ecosystemen in de stad

Prof. Martin Hermy, KU Leuven, Afd. Natuur, Bos en Landschap gaf een uiteenzetting over de ecologische benadering van groen in de verstedelijkte omgeving. Hij stelde dat de verstedelijking onverminderd doorgaat waardoor Vlaanderen op lange termijn één grote stad zal worden. De sluipende verdichting van onze bodems door de vele verhardingen (ook deze van onze (voor)tuinen) is een zeer belangrijk aandachtspunt. Halfgesloten verhardingen zijn hier een noodzaak om de toenemende verzegeling tegen te gaan. Door de klimaatverandering krijgen we in toenemende mate te maken met grillige weersomstandigheden zoals intensere hittegolven of meer neerslag op korte tijd. Door het hitte-eiland effect kunnen we zelfs te maken krijgen met uitschieters tot 7 à 8 °C. Hierdoor ontstaan er in de steden nieuwe ecosystemen met stedelijke groenhabitats.

We dienen ook creatief om te gaan met de weinige ruimte die in steden beschikbaar is voor groen. Groendaken, groene gevels, bomen, ... bieden hier mogelijkheden om in de derde dimensie, namelijk de hoogte, te werken. Het veranderende klimaat noopt ons dus om grondiger na te denken over het efficiënt en zorgvuldig inzetten van groen en natuur ten voordele van de leefbaarheid van onze steden.

Meer in het bijzonder moeten we ons bezinnen over het belang van openbaar groen om onze woonomgeving leefbaar te houden. Steden en gemeenten zijn in dit verband unieke locaties om te leren omgaan met klimaatbestendige en duurzame technieken en oplossingen. Het behoud van voldoende bomen

Jos De Wael stelde dat het meer en meer duidelijk wordt dat groen in onze woonomgeving van cruciaal belang is voor de (be)leefbaarheid ervan.

De studiedag kon rekenen op heel wat belangstelling!

Prof. Roeland Samson, Universiteit Antwerpen sprak over functionele biodiversiteit als drijver van ecosysteemdiensten.

en bossen is cruciaal om onze directe woonomgeving leefbaar te houden. Monospecifieke groenhabitats dienen vermeden te worden. Het verzekeren van voldoende genetische variatie en aandacht voor biodiversiteit is uiterst belangrijk.

Ecosysteemdiensten van bomen

Prof. Roeland Samson van de Universiteit Antwerpen sprak over functionele biodiversiteit als drijver van ecosysteemdiensten. De druk op de open ruimte in Vlaanderen is groot terwijl de ruimte beperkt is daardoor overlappen veel gebruiksfuncties mekaar. Bij het opmaken en uitvoeren van ruimtelijke plannen moeten we goed beseffen dat de open ruimten leveranciers zijn van onvermoede en levensnoodzakelijke voordelen, de zogenaamde ecosysteemdiensten. We kunnen ook spreken van natuurvoordelen, zoals beschikbaarheid van proper water, zuivere lucht, bescherming tegen overstromingen, natuurbeleving, recreatiemogelijkheden. Het besef dat groen en natuur een reële waarde hebben is groeiende maar is dit besef voldoende doorgedrongen in ons praktisch handelen?

Er werd ook even stilgestaan bij de ideale stadsboom. Bomen zijn uitstekende leveranciers van ecosysteemdiensten maar de 150 boomsoorten die kunnen ingezet worden in een stedelijke omgeving verschillen hierin van mekaar. Er werd gesteld

dat dit best op wijkniveau bekeken wordt waarbij structureel overleg gewenst is tussen stedelijke planners, groendiensten en wijkbewoners. Dit dient al in de vroege fase van de planning bekeken te worden.

Blauw-groene ecosysteemdiensten

Prof. em. Erik Rombaut, KU Leuven, Dept. Architectuur en Stedenbouw deed een uiteenzetting over het inzetten van 'blauw-groene ecosysteemdiensten' bij ruimtelijke planning en stedenbouw. Hij hield een pleidooi voor verstandige verdichting, meer sociale cohesie én meer urbane biodiversiteit. Hij vroeg vooral aandacht voor de kleine watercycli die zeer belangrijk zijn voor lokale neerslag en het koelend effect van vegetaties via evapotranspiratie. Een gebrek aan een blauw-groene structuur in de stad versterkt het 'urban heat effect'. Een integraal waterbeheer in combinatie met groen is de sleutel voor het herstellen van de lokale evapotranspiratie. Het lobbenstadmodel is hier een goed voorbeeld van, stelde hij. Steden die volgens dit model ontwikkeld zijn, hebben duidelijk minder last van klimaatsbeïnvloeding.

Lobbenstadmodel in de praktijk

Christel Geerts, schepen van de stad Sint-Niklaas gaf een uiteenzetting over het uitwerken van het lobbenstadmodel in de praktijk als toetssteen voor de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van Sint-Niklaas. Tijdens de conceptuele fase dient vooral de hulp van experts te worden ingeroepen. Zij benadrukte ook dat het ontwikkelen van een dergelijk model enorme (r)evoluties met zich meebrengt en dat communicatie hier zeer belangrijk is om alle neuzen in dezelfde richting te krijgen. Ongewild worden er mensen verarmd of verrijkt omdat bepaalde zones in de lobben planologisch veranderen van kleur. Zijn stelde dat de stad er voor gekozen heeft om zelf voor ontwikkelaar te spelen en dat ruildeals dienen gemaakt om dit op een haalbare manier aan te pakken. Meestal is hiervoor heel wat tijd nodig om tot resultaat te komen. Het is dus van groot belang om ruimtelijke plannen goed te overleggen met alle stakeholders en bij akkoord te laten goedkeuren en te verankeren voor de toekomst.

Groentool

Iris Gommers, van de stad Antwerpen gaf een uiteenzetting over de Antwerpse 'Groentool' dat informatie en inspiratie bevat voor stadsplanners om de functies van groen optimaal te benutten. De Antwerpse 'Groentool' is er feite voor iedereen die bezig is met groen in de stad: planners, planters, bouwers, ontwerpers, analisten, onderhouders, ... Dankzij de 'Groentool' krijgt men inzicht in de effecten van groen op de leefomgeving: luchtkwaliteit, hittestress, waterhuishouding, geluidspereceptie, biodiversiteit en CO₂-opname. De nabijheid van groen heeft daar immers een invloed op. Deze tool wordt gebruikt als inspiratiebron en je kan er de verschillende maatregelen ontdekken die mogelijk zijn: ontharding, aanplanten van bomen, struiken, hagen of open groenvormen, groene gevels en dakoppervlaktes.

In het programma zit een schat aan kaartmateriaal waarmee je de thema's en de mogelijke impact van maatregelen op een specifieke locatie inzichtelijk kan maken. Niet enkel de stad Antwerpen heeft baat bij zo'n groentool, heel veel verstedelijkte plaatsen in Vlaanderen zouden gebruik kunnen maken van dergelijke groentool. ●

< Jan Vancayzele, auteur en foto's